

WSPOMNIENIE

Iwona Kosek

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3804-109X>
e-mail: i.kosek@uwm.edu.pl

Mariusz Rutkowski

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7113-5074>
e-mail: rutkow@uwm.edu.pl

Profesor Wojciech Michał Chlebda (18.01.1950 – 1.10.2022)

1 października odszedł Profesor Wojciech Chlebda – wybitny językoznawca, polonista, sławista, naukowiec znany i ceniony nie tylko w Polsce, autor ponad trzystu prac z zakresu frazeologii, leksykografii, przekładoznawstwa, socjolingwistyki, onomastyki. Zawdzięczamy Mu inspirujące koncepcje lingwistyczne i etnolingwistyczne, a przede wszystkim paradygmat badań frazeologicznych. Rozprawa *Elementy frazematyki. Wprowadzenie do frazeologii nadawcy* (1991) otworzyła nowe perspektywy w badaniach frazeologicznych, dla wielu lingwistów stanowiąc punkt wyjścia i wzorzec w myśleniu o frazeologii. Podobnie *Szkice o skrzydlatych słowach. Interpretacje lingwistyczne* (2005), które rozwinęły i ukierunkowały badania nad miejscem „autorskich” fraz w języku i komunikacji. Istotna w działalności

naukowej Profesora Chlebdy frazeografia przekładowa znalazła wyraz w kolejnych tomach *Podręcznego idiomatykonu polsko-rosyjskiego* (2006–2019). W obszarze onomastyki sformułował koncepcję mapy mentalnej, odzwierciedlającej konotacyjne i aksjologiczne doświadczenie przestrzeni. To jedynie niektóre z Jego dokonań.

Wojciech Chlebda myślał i pisał o języku niebanalnie. Prace Profesora odznaczają się trafnością spostrzeżeń, nowatorską perspektywą i umiejętnością świeżego spojrzenia na rzeczy i zjawiska dobrze już – mogłoby się wydawać – znane i opisane. Potrafił jak niewielu innych lingwistów łączyć różne zakresy i dziedziny, co uwidaczniają szczególnie wyraźnie Jego dokonania etnolingwistyczne i pamięcioznawcze. Zadziwiał swoją erudycją, ogromem wiedzy, znajomością rozmaitych zagadnień i umiejętnością rozróżniania subtelnych niuansów. Wojciech Chlebda był też koneserem sztuki i kultury w wielu jej wymiarach, szczególnie muzyki – od klasycznej po różne odmiany rocka. Zawsze przy tym pełen taktu, życzliwości i wiary w ludzi, w kontaktach osobistych był człowiekiem serdecznym, nieepatującym swoją osobą – po prostu lubianym.

Profesor Chlebda był członkiem wielu gremiów naukowych, m.in.: Komisji Frazeologicznej i Komisji Etnolingwistycznej Międzynarodowego Komitetu Sławistów, Komitetu Językoznawstwa PAN (będąc jego przewodniczącym w latach 2015–2019) i Komisji Frazeologicznej oraz Etnolingwistycznej tego Komitetu, Komitetu Słowianoznawstwa PAN, Rady Języka Polskiego przy Prezydium PAN, członkiem korespondentem Polskiej Akademii Umiejętności. Przez dwie kadencje był członkiem Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów. Pełnienie tych i innych funkcji było wyrazem niezmiennego środowiskowego uznania i przekonania, że sprawy powierzone Jego uwadze i pieczy będą wnikliwie rozpatrzone i *lege artis* procedowane. Nikt nigdy się w tym względzie na Profesorze nie zawiódł.

Z trudem przychodzi używać w stosunku do Niego formy „był”. Przynależąc już do sfery przeszłości, pozostaje jednak wciąż ważną częścią naszej środowiskowej, lingwistycznej tożsamości zbiorowej – bo jak sam pisał, fundamentem tej tożsamości jest pamięć zbiorowa. W pamięci zbiorowej polskiego i słowiańskiego językoznawstwa zapisał się Profesor Wojciech Chlebda na trwałe.